

2010

Regionale Arbeidsmarktschets

Arbeidsmarktregio Midden-Brabant

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2.	Samenvatting	4
3.	Werkgelegenheid.....	5
3.1	Regionale ontwikkeling	5
3.2	Prognose	5
4.	Vacaturemarkt	8
4.1	Landelijke ontwikkeling vacatures.....	8
4.2	Regionale ontwikkeling vacatures	9
4.3	Prognose	12
5.	Beroepsbevolking	13
5.1	Regionale ontwikkeling naar kenmerk	13
5.2	Prognose	15
6.	Werkloosheid/niet-werkende werkzoekenden (NWW).....	16
6.1	Regionale ontwikkeling naar kenmerk	18
7.	Discrepanties vraag en aanbod.....	23
7.1	Regionale discrepanties naar kenmerk	23
7.2	Krapte-indicator t/m MBO-niveau	25
8.	Aanbevelingen	27

1. Inleiding

Eén van de taken van UWV WERKbedrijf betreft het transparant maken van de arbeidsmarkt. Verschillende producten, waaronder regionale arbeidsmarktschetsen, dragen bij aan groter marktinzicht.

Regionale arbeidsmarktschetsen geven voor 30 regio's een beeld van de ontwikkeling in het recente verleden en de verwachtingen voor de nabije toekomst. Aspecten die aan de orde komen zijn: werkgelegenheid, vacatures, beroepsbevolking, werkloosheid en de discrepanties tussen vraag en aanbod. De schetsen verschijnen met een frequentie van twee keer per jaar.

De arbeidsmarktschets is bedoeld voor gebruik door beleidsvoorbereiders en –bepalers, voor uitvoeringsorganisaties op het gebied van de arbeidsmarkt en voor geïnteresseerden die zich willen oriënteren op een regio. Aan de hand van vooral statistisch materiaal worden conclusies getrokken en aandachtspunten voor beleid geformuleerd. Toetsing ervan aan signalen en opvattingen uit het werkveld blijft noodzakelijk.

Ondernemers en hun organisaties vinden in de schetsen aanknopingspunten voor hun personeelsvoorzieningbeleid of stimulansen om te komen tot samenwerking bij de oplossing van arbeidsmarktproblemen.

De arbeidsmarktschets draagt bij aan het vinden van antwoorden op de volgende vragen:

- Hoe ontwikkelt de werkgelegenheid zich en hoe verhoudt zich de werkgelegenheid tot het arbeidsaanbod?
- Hoe ziet de vacaturemarkt eruit, wat zijn de verwachtingen en welke kansen biedt deze markt aan werkzoekenden?
- Hoe is het bestand niet-werkende werkzoekenden samengesteld, hoe ontwikkelt het zich, en voor welke uitdagingen zorgen de discrepanties in dit bestand?
- Welke oplossingsrichtingen en mogelijke acties zijn te overwegen om vastgestelde onevenwichtigheden te verminderen, op te lossen of te voorkomen?

Informatieproducten van UWV WERKbedrijf zijn beschikbaar op internet via www.werk.nl (navigatie: WERKbedrijf > Arbeidsmarkt). Daartoe behoren onder meer de basisset regionale arbeidsmarktinformatie (maandelijks) en de set jeugdwerkloosheid (per kwartaal). Voor vragen kunt u terecht bij de afdeling Arbeidsmarktinformatie. Contactpersonen voor deze arbeidsmarktregio zijn:

- Yves Pilet, yves.pilet@uwv.nl, mobiel: 06 54716634
- Suzanne Ijzerman, suzanne.ijzerman@uwv.nl, telefoon: 040 8514157

2. Samenvatting

Werkgelegenheid

In totaliteit krimpt het aantal banen in 2010 in Midden-Brabant, net als in geheel Nederland. In de regio Midden-Brabant komt de verwachte banengroei of -krimp per sector grotendeels overeen met het landelijke beeld.

De banenmotor in 2010 is de sector Zorg en Welzijn. Zowel landelijk als in Midden-Brabant neemt het aantal banen met meer dan 2% toe.

Vacaturemarkt

In Nederland ligt het aantal nieuwe vacatures in 2009 in alle sectoren nog fors lager dan vorig jaar. De sectoren die het zwaarst getroffen lijken door de crisis zijn Bouwnijverheid en Industrie. Ten opzichte van 2009 wordt verwacht dat komend jaar het aantal vacatures in de meeste sectoren weer gaat groeien. In Midden-Brabant geldt dat specifiek voor de sectoren Bouw en Installatie, IT en overige zakelijke dienstverlening en Horeca en catering.

Bij UWV gemelde vacatures

In Midden-Brabant valt op dat in vrijwel alle sectoren minder vacatures worden gemeld bij het UWV Werkbedrijf dan vorig jaar. Het afgelopen half jaar is er in Midden-Brabant vooral behoefte aan magazijnmedewerkers, productiemedewerkers en heftruck chauffeurs.

Beroepsbevolking

De beroepsbevolking groeit al jaren nauwelijks meer en ook voor het komend jaar is de verwachting dat de beroepsbevolking stabiel blijft. In de komende jaren gaat de naoorlogse babyboomgeneratie met pensioen. Verwacht wordt dat de arbeidsparticipatie van vrouwen en ouderen nog (licht) zal stijgen.

Werkloosheid

Het aantal niet werkende werkzoekenden (NWW) bedraagt in Midden-Brabant per eind september 2009 11.400 personen. Ten opzichte van een jaar geleden is de stijging aanzienlijk, namelijk 21 procent. Landelijk is de verandering kleiner: 19 procent. De verwachting is dat eind 2010 het aantal NWW in Midden-Brabant stijgt tot 17.300. Een stijging van 41% ten opzichte van eind 2009. Landelijk wordt een toename van 34% verwacht.

Discrepanties

UWV WERKbedrijf laat de discrepanties zien op de arbeidmarkt tot en met middelbaar beroepsniveau door middel van de krapte-indicator. Zowel in Nederland als in de regio Midden-Brabant kan de arbeidsmarkt momenteel als 'ruim' worden getypeerd. Een ruime arbeidsmarkt duidt er op dat het aanbod groter is dan de vraag.

Per sector/beroepsgroep zijn er verschillen: zo is er in Midden-Brabant sprake van krapte bij de openbare orde- en veiligheidsberoepen; daarentegen is de arbeidsmarkt ruim bij de economisch-administratieve beroepen. Afhankelijk van de verschillende functies binnen de beroepsgroep en de kwaliteiten van een NWW'er, bestaat er misschien een mogelijkheid om NWW'ers uit 'ruime' beroepsgroepen te bemiddelen richting 'krappe' beroepsgroepen.

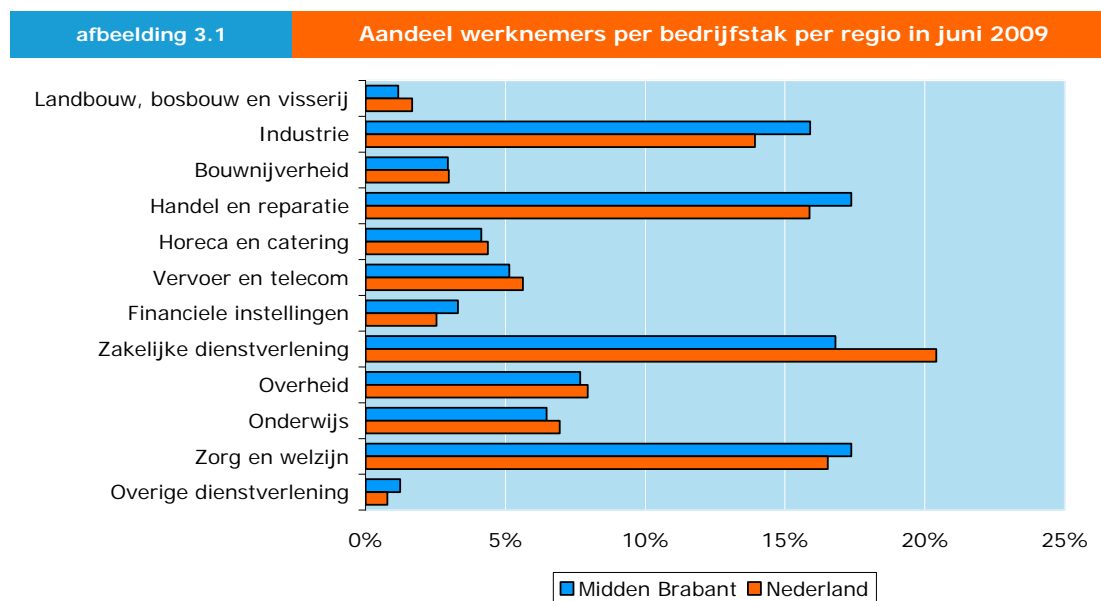
3. Werkgelegenheid

3.1 Regionale ontwikkeling

In dit hoofdstuk worden de trends en prognoses van de werkgelegenheid weergegeven. De ontwikkeling van het aantal dienstverbanden geeft een goed beeld van de invloed van de crisis op de werkgelegenheid. Over het aantal dienstverbanden wordt voor het eerst gerapporteerd uit een voor het UWV Werkbedrijf nieuwe bron, namelijk de Polisadministratie. Voor de arbeidsmarktregio kunnen de kans- en groeisectoren worden benoemd en de trend van juni 2008 tot juni 2009 geeft een beeld van de richting waarin de arbeidsmarkt zich in deze regio beweegt.

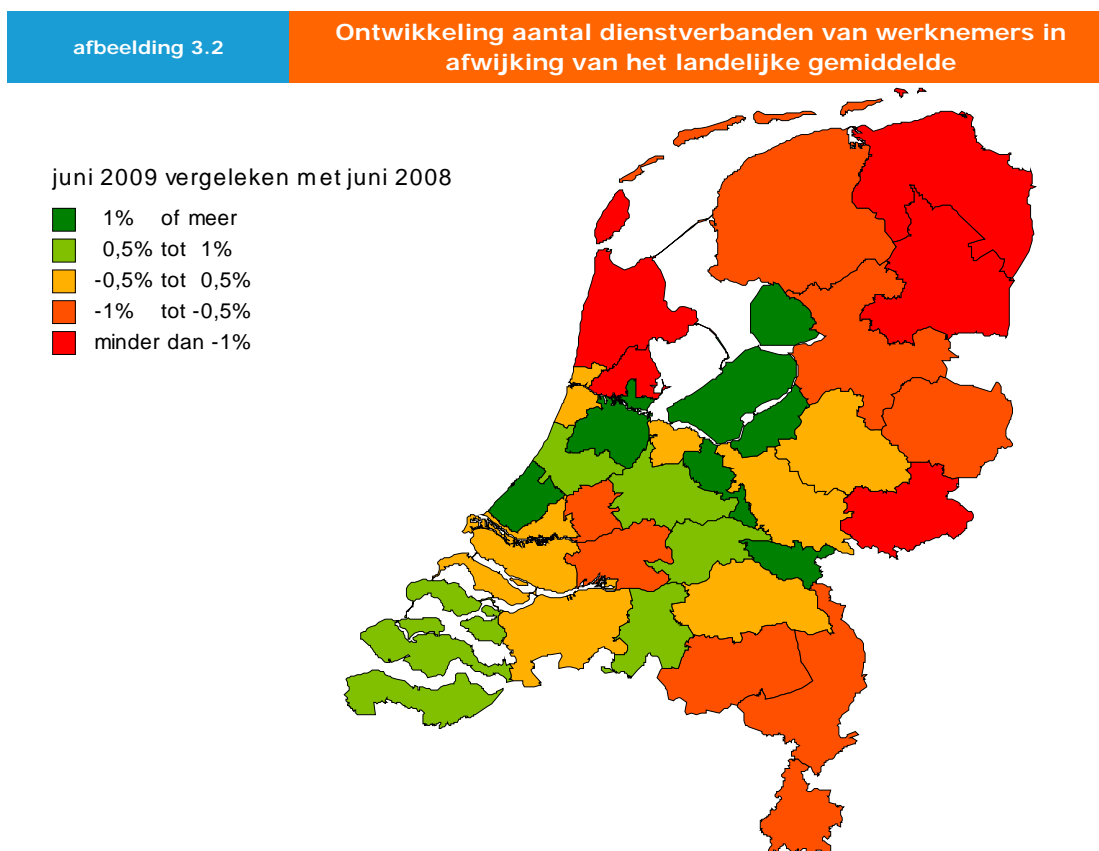
In dit hoofdstuk worden de trends en prognoses van de werkgelegenheid weergegeven. Het aantal dienstverbanden van werknemers geeft een beeld van de sectoren waarin de inwoners in een regio werkzaam zijn. De toename of afname van het aantal dienstverbanden in de periode van juni 2008 tot juni 2009 geeft een goed beeld van de ontwikkeling van de regio Midden-Brabant ten opzichte van Nederland.

Over het aantal dienstverbanden wordt gerapporteerd uit een voor het UWV Werkbedrijf nieuwe bron, namelijk de Polisadministratie¹. De Polisadministratie is een authentiek gegevensregister van alle inkomstenverhoudingen in Nederland. Hieronder vallen arbeidsverhoudingen tussen werknemers en werkgevers. Voor de arbeidsmarktregio kunnen de kans- en groeisectoren worden benoemd aan de hand van onderstaande afbeeldingen.

¹ De cijfers uit juni 2009 zijn voorlopige cijfers.

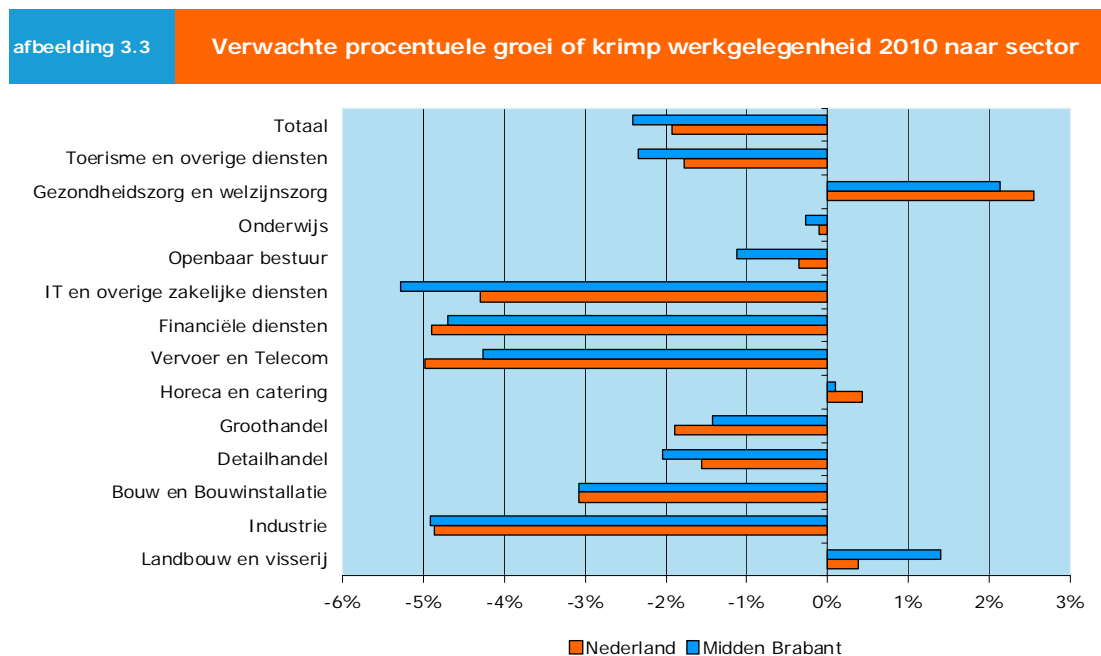
In afbeelding 3.1 valt op dat er in Midden-Brabant in vergelijking met Nederland relatief meer mensen werkzaam zijn in de sectoren Industrie, Handel en reparatie en Zorg en welzijn.

De bovenstaande afbeelding geeft een beeld van de werkgelegenheidsontwikkelingen in de arbeidsmarktregio's ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Het valt op dat Midden-Brabant één van de weinige regio's is die in de pas loopt met de landelijke ontwikkelingen.

3.2 Prognose

De onderstaande afbeelding laat de procentuele banengroei per sector in 2010 voor de regio Midden-Brabant en Nederland als geheel zien. Het betreft hier alleen banen van werknemers.

De bovenstaande afbeelding laat de banengroei per sector zien van zowel mensen die werken in dienstverband als zelfstandigen. In de regio Midden-Brabant komt de verwachte banengroei of -krimp grotendeels overeen met het landelijke beeld.

Opvallend is zowel de landelijke als regionale banengroei (> 2 %) in de Gezondheidszorg- en welzijnssector voor komend jaar. Landelijk lijkt de groei iets sterker dan in Midden-Brabant. De zorgsector is in Midden-Brabant de groeisector van 2010.

In de kleinere sectoren Horeca en catering en Openbaar bestuur blijft de werkgelegenheid redelijk op peil. De sectoren Vervoer en Telecom (-4%), Financiële diensten (-5%), Industrie (-5%) en IT en overige dienstverlening (-5%) laten qua banengroei een flinke daling zien en kunnen dan ook aangemerkt worden als de krimpsectoren.

4. Vacaturemarkt

4.1 Landelijke ontwikkeling vacatures

De financiële crisis is het tweede kwartaal 2009 nog goed te merken. In Nederland ligt het aantal nieuwe vacatures in alle sectoren nog fors lager dan vorig jaar (zie tabel 4.1). De sectoren die het zwaarst getroffen lijken door de crisis zijn Bouwnijverheid en Industrie. In deze sectoren daalde het aantal nieuwe vacatures het sterkst met respectievelijk 57% en 55% ten opzichte van het tweede kwartaal in 2008. Ook de uitzendbranche heeft zwaar te lijden van de crisis met 60% minder ontstane vacatures. Zelfs de sectoren die minder conjunctuurgevoelig zijn zoals Gezondheidszorg en Onderwijs hebben dit tweede kwartaal minder nieuwe vacatures dan vorig jaar. Een mogelijke verklaring is dat de door- en uitstroom van personeel ook in deze sectoren stagneert vanwege de onzekere tijden op de arbeidsmarkt.

tabel 4.1	Ontwikkeling ontstane vacatures Nederland per sector (x1000)						
Nederland	1e kw 2007	2e kw	1e kw 2008	2e kw	1e kw 2009	2e kw	verschil tov 2008
Totaal	293	302	275	287	187	185	-36%
Landbouw, bosbouw en visserij	9	13	7	8	4	4	-50%
Industrie	24	26	25	22	11	10	-55%
Bouwnijverheid	19	18	17	14	7	6	-57%
Groothandel	23	22	18	19	11	11	-42%
Detailhandel	32	34	32	38	28	30	-21%
Horeca	22	23	21	23	13	16	-30%
Vervoer en communicatie	15	17	15	14	7	8	-43%
Financiële instellingen	22	11	13	12	9	7	-42%
Zakelijke dienstverlening	58	64	56	58	37	31	-47%
Openbaar bestuur	8	7	8	8	8	7	-13%
Onderwijs	9	13	9	13	7	11	-15%
Gezondheids- en welzijnszorg	35	33	35	34	28	28	-18%
Cultuur, recreatie en ov. dienstverlening	12	15	15	16	11	11	-31%

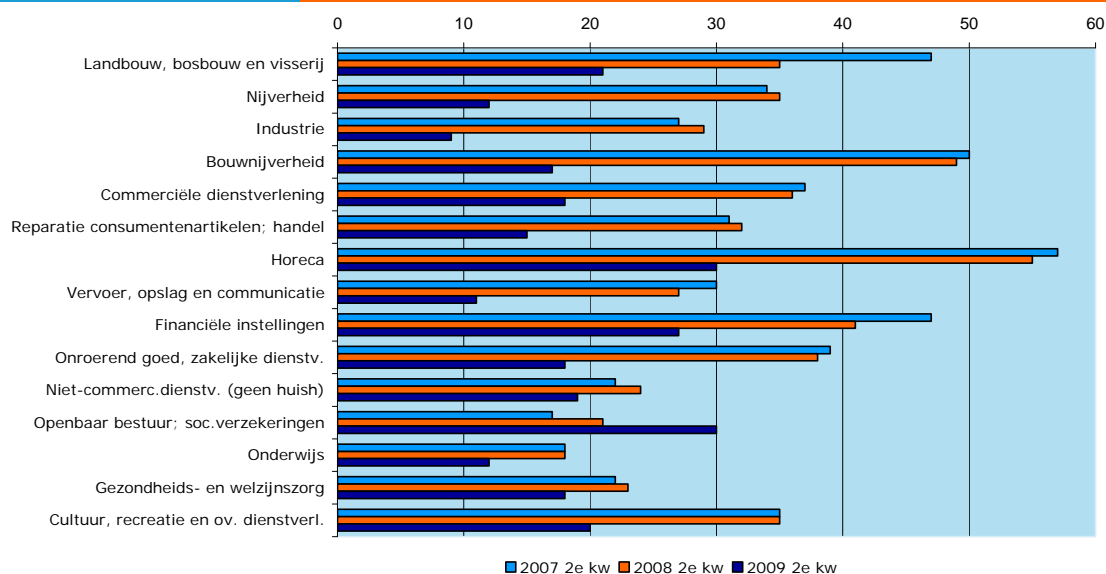
(Bron: CBS, statline)

De vacaturegraad geeft het aantal openstaande vacatures per 1000 banen van werknemers weer. Ook hier is het effect van de crisis nog duidelijk te zien. Bijna alle sectoren hebben in 2009 een lagere vacaturegraad dan in de jaren 2007 en 2008. Alleen de sector Openbaar bestuur heeft een hogere vacaturegraad in 2009.

Verder valt op dat in 2009 er in de sectoren Industrie, Bouwnijverheid en Vervoer de minste beweging is qua personeel. Dit zijn wel sectoren waar de behoefte aan personeel sterk zal toenemen als de economie weer aantrekt.

afbeelding 4.1

Ontwikkeling vacaturegraad Nederland per sector

(Bron: CBS, statline)

4.2 Regionale ontwikkeling vacatures

Ingediende vacatures WERKbedrijf per branche

Een werkgever heeft diverse wervingskanalen tot zijn beschikking om zijn vacatures vervuld te krijgen. Volgens het rapport *Vacatures in Nederland 2009* gebruikt hij er gemiddeld twee per vacature in 2009. Internet is in 2009 voor het eerst het meest gebruikte wervingskanaal, vaak in meerdere vormen tegelijk (bijvoorbeeld eigen website en een vacaturesite).

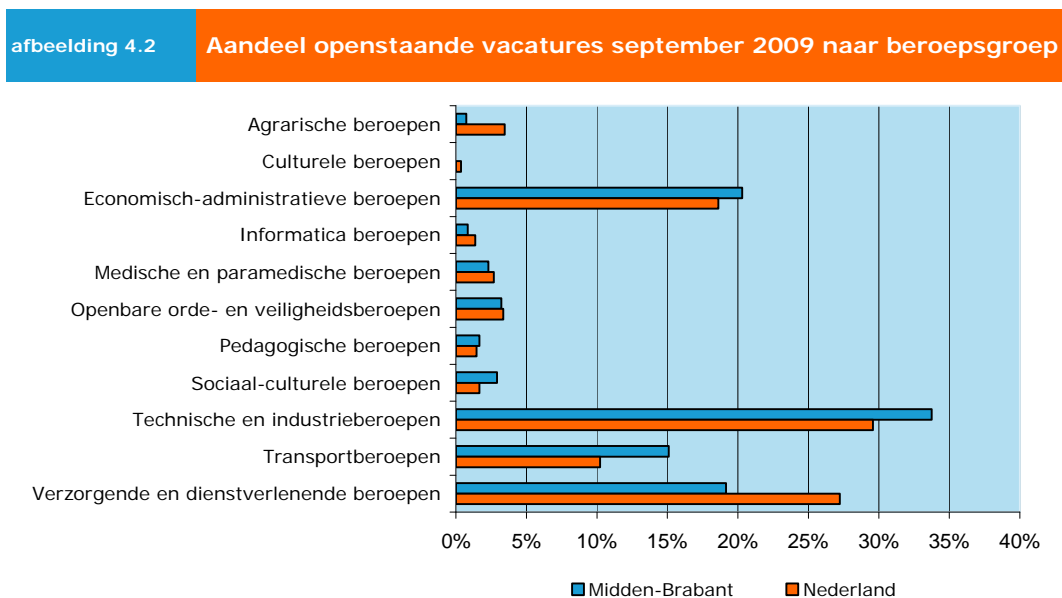
Het marktgebied van UWV WERKbedrijf is vaak wat lager in een ruime arbeidsmarkt en wat hoger in een krappe arbeidsmarkt omdat werkgevers in een ruime arbeidsmarkt hun vacatures makkelijker vervullen. Het WERKbedrijf heeft dus ook een hoger dan gemiddeld aandeel (zeer) moeilijk vervulbare vacatures.

Uit het rapport *Vacatures in Nederland 2009* blijkt verder dat in 2009 de succesquote² van het UWV Werkbedrijf is toegenomen tot 33%, waarschijnlijk omdat het aanbod van bij het Werkbedrijf ingeschreven werkzoekenden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt (hoog opgeleid, jong, met een korte werkloosheidsduur) in tijden van economische crisis groter is. In tabel 4.2 is de ontwikkeling van de ingediende vacatures bij UWV WERKbedrijf in de regio Midden-Brabant te vinden. In Midden-Brabant geldt een groei van het aantal nieuwe vacatures voor zes sectoren: Landbouw, bosbouw en visserij, Financiële instellingen, Openbaar bestuur, Onderwijs, Gezondheids- en welzijnszorg en Cultuur, recreatie en overige dienstverlening. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de onderliggende absolute aantallen voor een schijnbare vertekening kunnen zorgen bij een sector zoals Financiële instellingen. Verder valt op dat van de omvangrijkere sectoren Industrie (-45%) en Groothandel (-37%) de grootste krimp vertonen. Als geheel valt de krimp van het aantal nieuwe vacatures in deze regio dus mee, maar per sector zijn grote verschillen te constateren.

² De succesquote is het aantal vacatures dat via het wervingskanaal is vervuld ten opzichte van alle bij het wervingskanaal gemelde vacatures. De succesquote is berekend door het marktaandeel te delen door het marktgebied.

tabel 4.2		Ontwikkeling nieuwe vacatures WERKbedrijf per sector						
Midden-Brabant		1e kw 2007	2e kw	1e kw 2008	2e kw	1e kw 2009	2e kw	verschil tov 2008
Totaal		1466	1398	1233	1083	899	988	-9%
Landbouw, bosbouw en visserij		29	19	19	4	30	14	250%
Industrie		225	181	163	112	75	62	-45%
Bouwnijverheid		119	66	61	54	40	40	-26%
Groothandel		99	66	90	57	46	36	-37%
Detailhandel		95	139	175	106	72	70	-34%
Horeca		73	68	118	57	51	49	-14%
Vervoer en communicatie		78	37	69	78	36	50	-36%
Financiële instellingen		16	1	2	2	1	6	200%
Zakelijke dienstverlening		449	568	378	458	349	431	-6%
Openbaar bestuur		45	29	18	10	36	22	120%
Onderwijs		17	9	7	10	10	15	50%
Gezondheids- en welzijnszorg		123	86	67	74	73	103	39%
Cultuur, recreatie en ov. dienstverlening		65	80	38	43	66	76	77%

In afbeelding 4.2 wordt het aandeel openstaande vacatures per beroepsgroep ten opzichte van het totaal aantal vacatures weergegeven. Het beeld voor Nederland en Midden-Brabant is vergelijkbaar: de meeste openstaande vacatures zijn voor rekening van de Technische en industrie beroepen, Verzorgende en dienstverlenende beroepen, en Economisch-administratieve beroepen. Voor de Technische en industrie beroepen geldt dat in Midden-Brabant het aandeel nog hoger is dan landelijk, respectievelijk 34% en 30% van het totaal. Verzorgende en dienstverlenende beroepen is als aandeel van het totaal aantal openstaande vacatures in vergelijking met Nederland ondervertegenwoordigd in deze regio. Dit in tegenstelling tot de Transportberoepen: voor zowel de regio als landelijk geldt dat zij een middelmatig groot aandeel in het totaal vormen, maar in Midden-Brabant is dit toch een groter aandeel (15%) dan landelijk (10%).

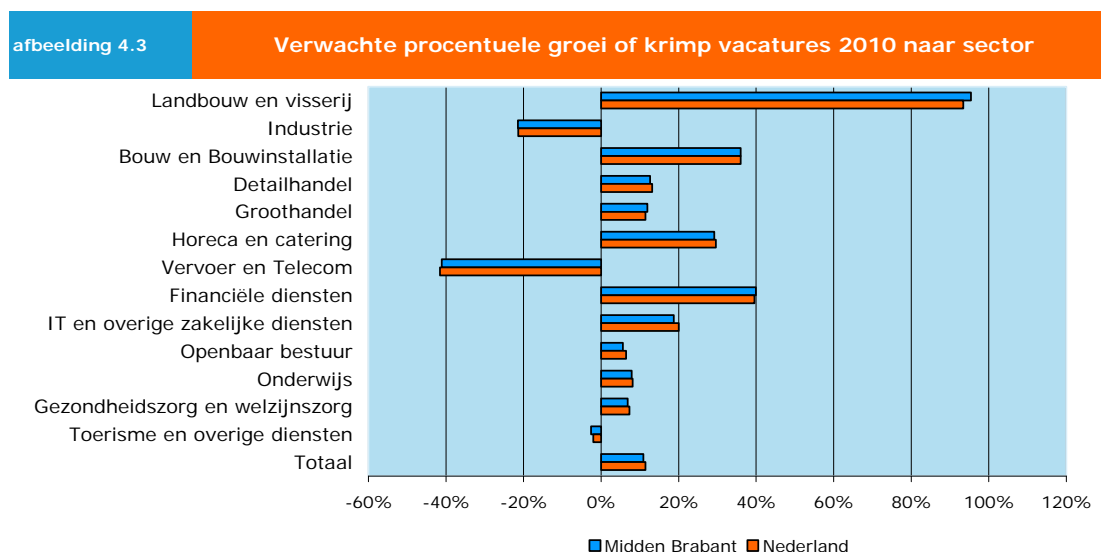
Top 25 vacatures

Met de crisis nog in volle gang lijkt de arbeidsmarkt moeilijk toegankelijk. Maar er zijn ook kansen. In het afgelopen half jaar is in Midden-Brabant vooral een behoefte aan Magazijnmedewerkers, Productiemedewerkers, Heftruckchauffeurs, Vrachtwagenchauffeurs binnenland en Medewerkers bediening horeca.

tabel 4.3	Top 25 ingediende vacatures WERKbedrijf
Midden-Brabant	april t/m sept 2009
Magazijnmedewerker	77
Productiemedewerker	75
Heftruckchauffeur	67
Vrachtwagenchauffeur binnenland	37
Medewerker bediening horeca	35
Taxichauffeur	32
Financieel-administratief medewerker	31
Inpakker handmatig	30
Orderpicker	26
Medewerker repressie brandweer	25
Onderhoudsschilder	25
Medewerker technische dienst elektrotechnisch	24
Bouwtimmerman	24
Mechanisch operator procesindustrie	24
Schoonmaker (interieur bedrijven, instellingen)	23
Callcentermedewerker (outbound)	22
Commercieel medewerker binnendienst (administratief)	20
Verkoopadviseur woninginrichting	20
Objectbeveiliging	19
Bijstandconsulent	19
Koerier auto	19
Medewerker klantenservice	18
Arbeidsbemiddelaar arbeidsbureau	18
Administratief medewerker secretariaat	17
Mechanisch operator voedingsmiddelenindustrie	17

4.3 Prognose

De onderstaande afbeelding laat de procentuele vacaturegroei zien per sector in 2010 voor de regio Midden-Brabant en Nederland als geheel.

Ten opzichte van 2009 wordt verwacht dat komend jaar het aantal vacatures in de meeste sectoren weer gaat groeien. De vacaturegroei in de sectoren Bouw en Bouwinstallatie, IT en overige zakelijke dienstverlening en Horeca en catering biedt werkzoekenden in Midden-Brabant kansen. De sectoren Financiële Diensten en Landbouw en Visserij hebben ook relatief hoge vacaturegroeipercentages. Echter, deze sectoren zijn in omvang en qua absoluut aantal vacatures te klein om een banenmotor voor werkzoekenden te zijn. Bovendien geldt voor de Landbouw en visserij dat seizoensinvloeden een rol spelen in de hoogte van de groei. Het aantal vacatures in de Industrie en vooral Vervoer en Telecom neemt nog verder af in Midden-Brabant ten opzichte van 2009.

5. Beroepsbevolking

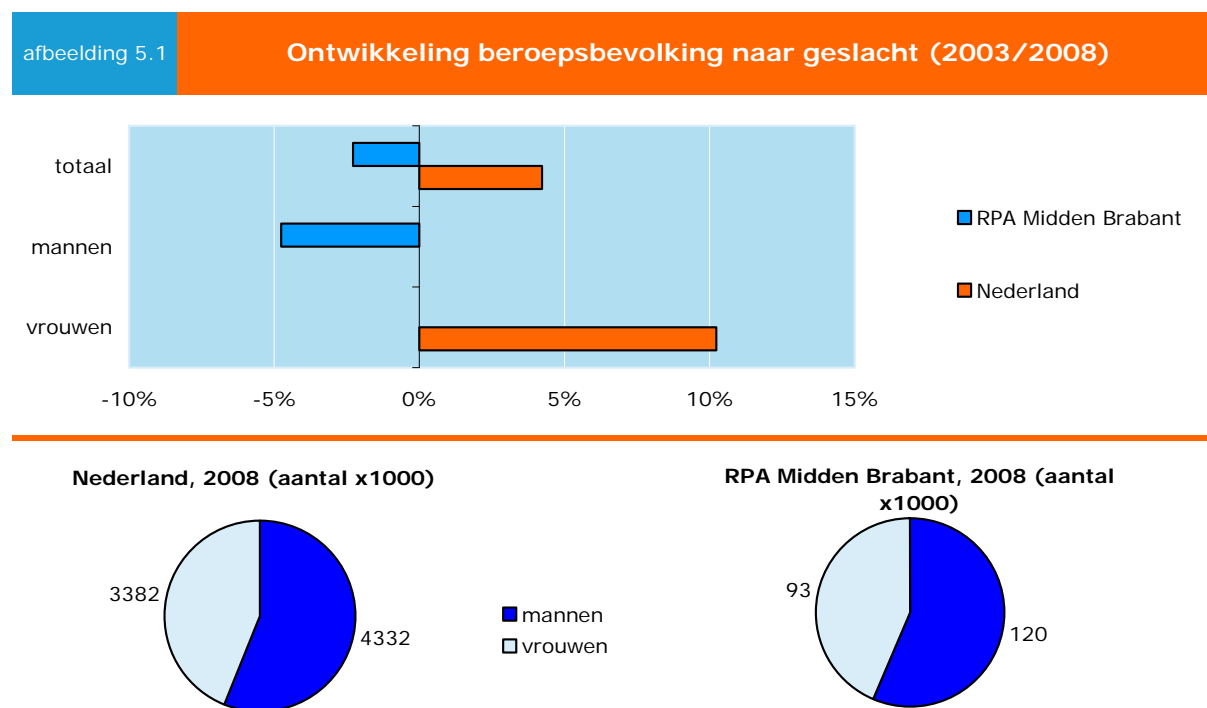
De ontwikkeling van de beroepsbevolking³ wordt bepaald door de demografische ontwikkeling en door de arbeidsparticipatie. In beide elementen zitten regionale verschillen. De groei en de samenstelling van de beroepsbevolking werken door in de kwantitatieve en kwalitatieve discrepanties op de arbeidsmarkt.

Het demografisch perspectief is dat van een krimpende (beroeps)bevolking. Een tegenkracht is vergroting van de arbeidsparticipatie. De ruimte daarvoor ligt vooral bij vrouwen, ouderen en lager opgeleiden. De bruto arbeidsparticipatie van jongeren van 15-25 jaar ligt rond de 40%. Dat komt doordat een groot deel van deze leeftijdsgroep nog op school zit of studeert. In de eerstvolgende leeftijdsgroep (25-35 jaar) ligt de participatiegraad boven de 80%. Daarna blijft het niveau lange tijd hoog, totdat het in de leeftijdsgroep 55-65 jaar bijna halveert. Beroepsbevolkingscijfers met uitsplitsingen naar kenmerken zijn nog niet beschikbaar op het niveau van arbeidsmarktregio's. Daarom is nu in dit hoofdstuk gebruik gemaakt van gebiedsindelingen die daar dicht bij in de buurt komen.

5.1 Regionale ontwikkeling naar kenmerk

De beroepsbevolking groeit al jaren nauwelijks meer. De komende paar jaar komt daar nog bij dat de naoorlogse babyboomgeneratie met pensioen gaat. De lichte groei van de afgelopen jaren komt vrijwel volledig door de toegenomen arbeidsparticipatie van vrouwen en ouderen.

Geslacht

(Bron: CBS, StatLine)

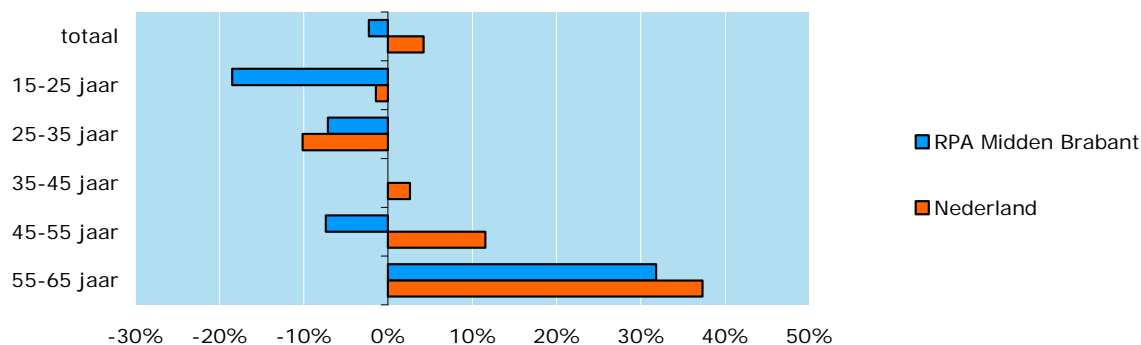
³ Volgens de definitie van het CBS bestaat de beroepsbevolking uit alle personen van 15-65 jaar die:

- ten minste twaalf uur per week werken, of
- werk hebben aanvaard waardoor ze ten minste twaalf uur per week gaan werken, of
- verklaren ten minste twaalf uur per week te willen werken, daarvoor beschikbaar zijn en activiteiten ontplooiën om werk voor ten minste twaalf uur per week te vinden.

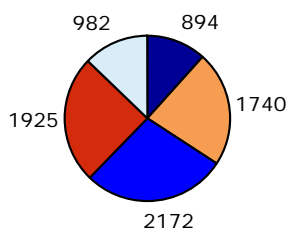
Midden-Brabant laat tussen 2003 en 2008 in totaal een daling zien van de beroepsbevolking. De verdeling van het aantal mannen met vrouwen binnen de beroepsbevolking komt overeen met het landelijk gemiddelde.

Leeftijd

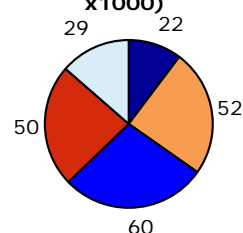
afbeelding 5.2 **Ontwikkeling beroepsbevolking naar leeftijd (2003/2008)**

Nederland, 2008 (aantal x1000)

RPA Midden Brabant, 2008 (aantal x1000)

(Bron: CBS, StatLine)

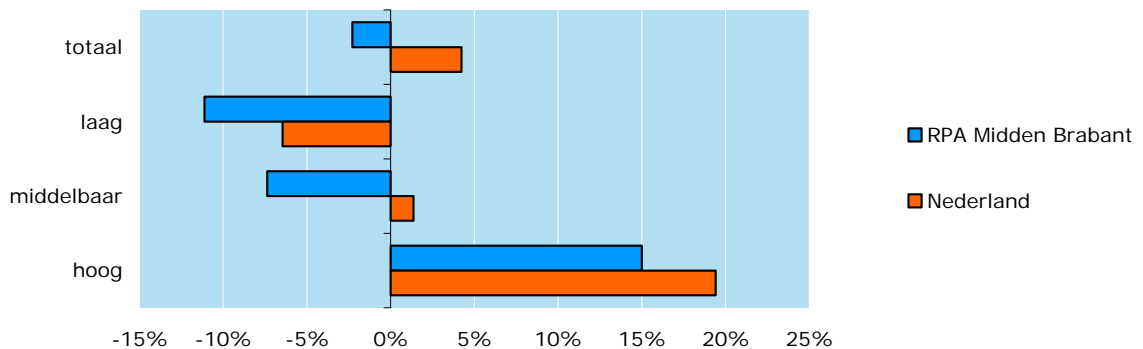
Net als de totale bevolking vergrijst ook de beroepsbevolking. Landelijk vormt de leeftijdsgroep 35-45 jaar nu de grootste groep. In Midden-Brabant is de groep 45-55 jaar vrijwel even groot als die van 35-45 jaar. Hun aandelen in de beroepsbevolking liggen hoger dan landelijk. De groep 55-65 jaar is relatief sterk gegroeid als gevolg van het beleid dat gericht is op langer doorwerken.

Onderwijsniveau

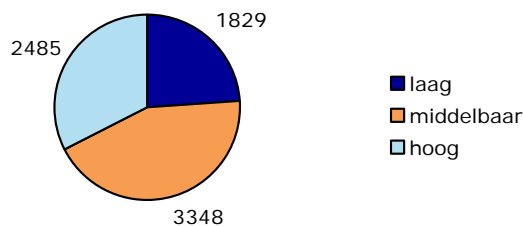
Het gemiddelde onderwijsniveau van de beroepsbevolking is de afgelopen jaren toegenomen. De groep op middelbaar niveau is in omvang nog duidelijk het grootst, maar de groep hoger opgeleiden is het sterkst gegroeid en inmiddels groter dan de groep laag opgeleiden. Midden-Brabant loopt daarmee in de pas met de landelijke ontwikkelingen.

afbeelding 5.3

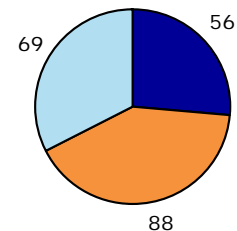
Ontwikkeling beroepsbevolking naar onderwijsniveau (2003/2008)

Nederland, 2008 (aantal x1000)

RPA Midden Brabant, 2008 (aantal x1000)

(Bron: CBS, StatLine)

De beroepsbevolking in Midden-Brabant heeft iets hogere aandelen lager onderwijsniveau dan landelijk. Bijna de helft van de beroepsbevolking heeft een middelbaar onderwijsniveau.

De toename van het gemiddelde opleidingsniveau komt onder meer doordat de jongere generaties die de arbeidsmarkt betreden gemiddeld hoger opgeleid zijn dan de oudere generaties die de arbeidsmarkt verlaten. Die toename van het gemiddelde opleidingsniveau vlt wel langzaam maar zeker af. De schoolbaarheid van mensen heeft zijn grenzen. Door naast onderwijsniveau ook naar competenties van mensen te kijken kan het arbeidspotentieel nog beter benut worden. De arbeidsparticipatie ligt hoger naarmate het onderwijsniveau hoger is.

5.2 Prognose

De regionale arbeidsmarktprognoses van UWV WERKbedrijf uit juni 2009 laten voor de regio Midden-Brabant nauwelijks beweging zien in de beroepsbevolking voor 2009 en 2010. Zowel demografische als de groei van de arbeidsparticipatie zijn nagenoeg nul.

6. Werkloosheid/niet-werkende werkzoekenden (NWW)

Stand

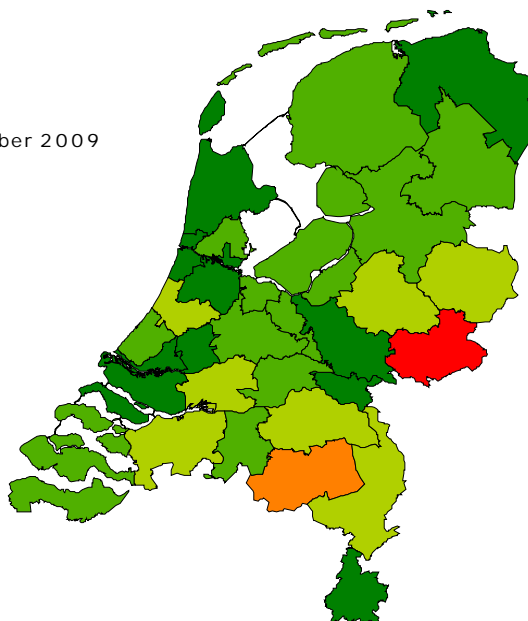
Het aantal niet werkende werkzoekenden (NWW⁴) bedraagt in Midden-Brabant per eind september 2009 11.400 personen. Ten opzichte van een jaar geleden is de stijging aanzienlijk, namelijk 21 procent. Landelijk is de verandering vergelijkbaar: 20 procent. Op het laagste punt bedroeg de NWW totaal eind november 2008 9.400 personen. De verwachting is dat de NWW eind 2009 uitkomt op 12.200 personen.

afbeelding 6.0

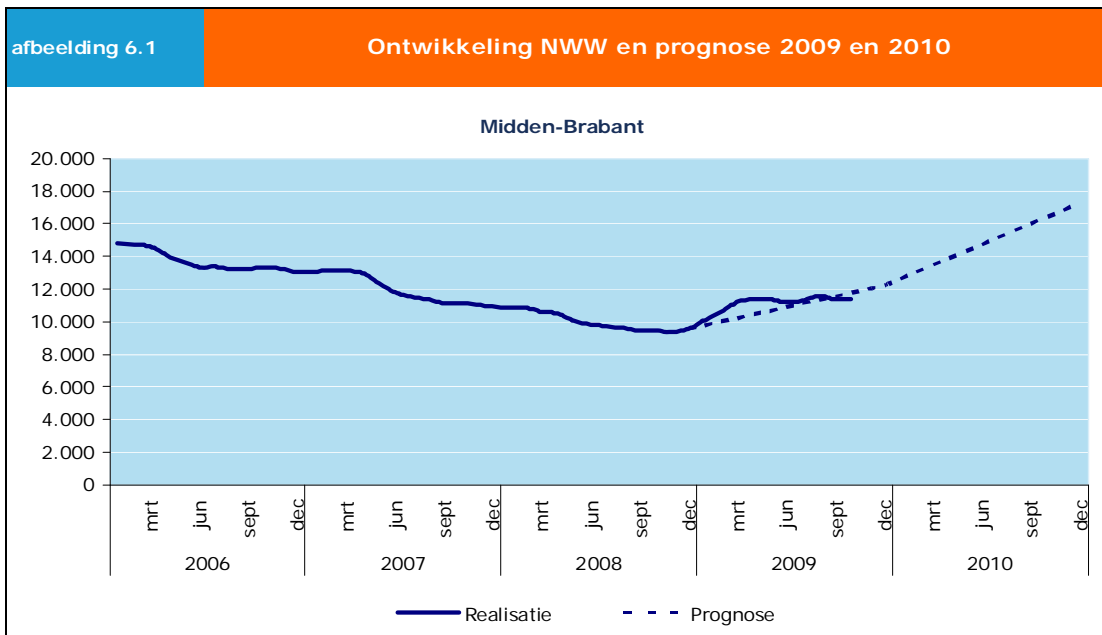
Ontwikkeling NWW per arbeidsmarktregio september 2008 - september 2009

Ontwikkeling NWW
september 2008 - september 2009

■ 43 - 50%	(1)
■ 34 - 43%	(1)
■ 25 - 34%	(7)
■ 16 - 25%	(12)
■ 7 - 16%	(9)

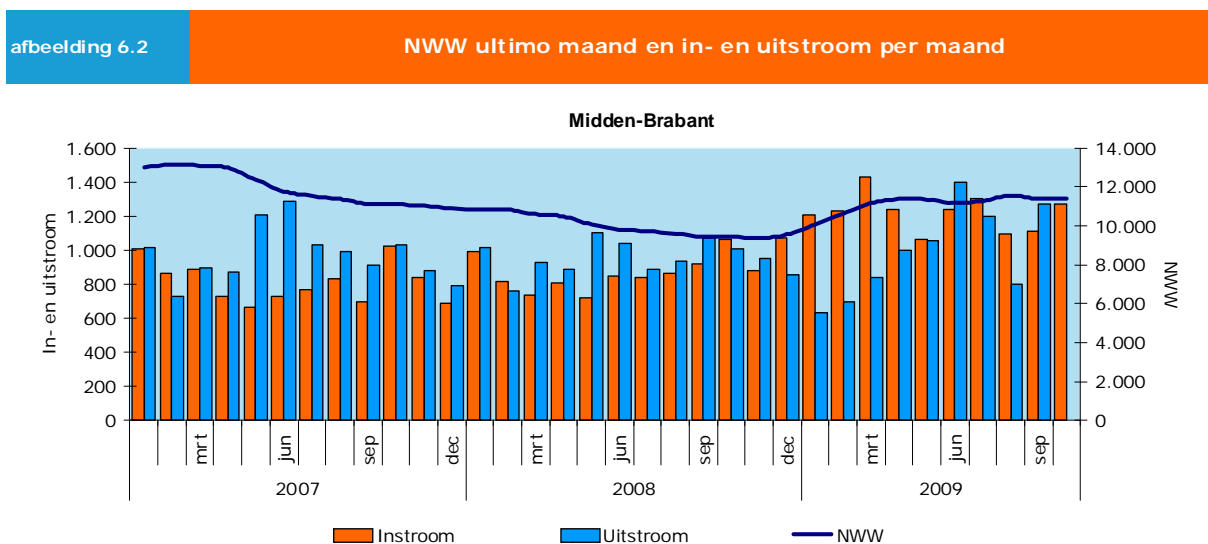
⁴ De bij een vestiging van het UWV Werkbedrijf actueel ingeschreven werkzoekenden zonder werk of werkzoekenden die minder dan 12 uur werken.

Het aantal NWW-ers zal in 2010 verder oplopen als gevolg van de economische achteruitgang. Het stijgingspercentage in Midden-Brabant zal naar verwachting echter hoger uitvallen dan landelijk, respectievelijk 41% en 34%.

Instroom en uitstroom

In afbeelding 6.2 zijn de in- en uitstroom en de ontwikkeling van het NWW weergegeven. Een hogere instroom dan uitstroom leidt tot stijging van de NWW. De instroom, in januari tot en met augustus 2009, is gegroeid in vergelijking met dezelfde periode in 2008. De uitstroom is gedaald. Voor Nederland als geheel is de instroom hoger dan de uitstroom.

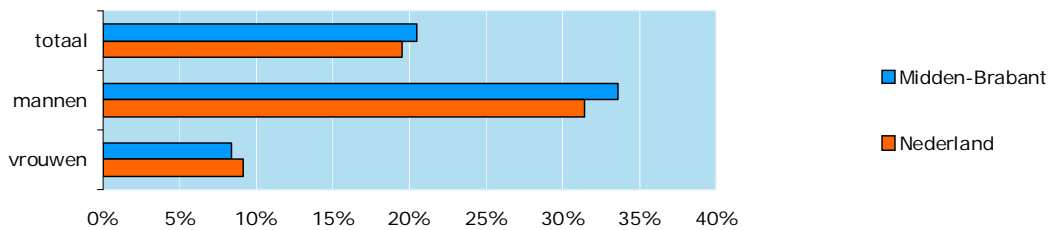
6.1 Regionale ontwikkeling naar kenmerk

Geslacht

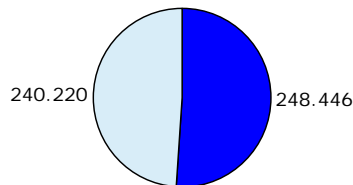
Het NWW bestand in Midden-Brabant bestaat per eind september 2009 uit 6.100 mannen en 5.300 vrouwen. Afbeelding 6.3 laat zien dat het aantal werkloze mannen sterker is gegroeid dan het aantal werkloze vrouwen op jaarbasis. Dit komt doordat de crisis meer invloed heeft op conjunctuurgevoelige beroepen, dit zijn doorgaans vaker beroepen waarin mannen werkzaam zijn. De regionale verhouding mannen en vrouwen ligt redelijk dicht bij de landelijke verhouding.

afbeelding 6.3

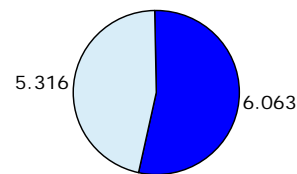
Ontwikkeling NWW naar geslacht (sep 08/09)

Verdeling Nederland, sep 2009

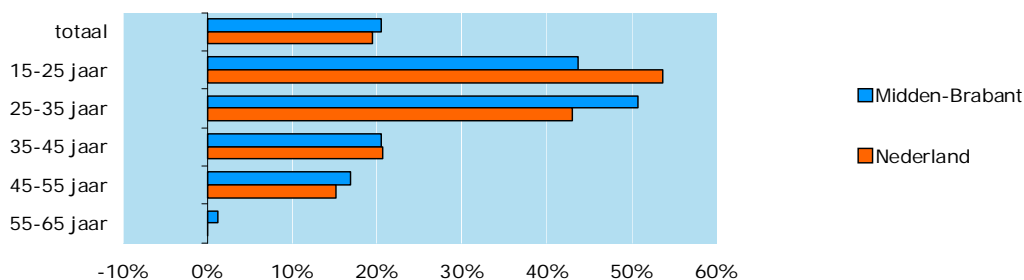
Verdeling Midden-Brabant, sep 2009

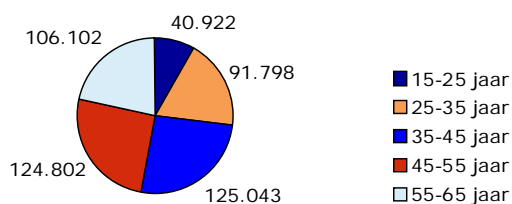
Leeftijd

De NWW < 27 jaar telt 1.700 jongeren per september 2009. Van alle leeftijdsklassen is de toename bij de jongeren met 46 procent in de regio het sterkst (landelijk 54 procent). Jongeren hebben last van de economische crisis: veel jongeren hebben een tijdelijke baan en bij economische neergang schrappen werkgevers deze banen als eerste. Daarnaast hebben schoolverlaters het lastig bij het vinden van een baan bij een economisch mindere periode.

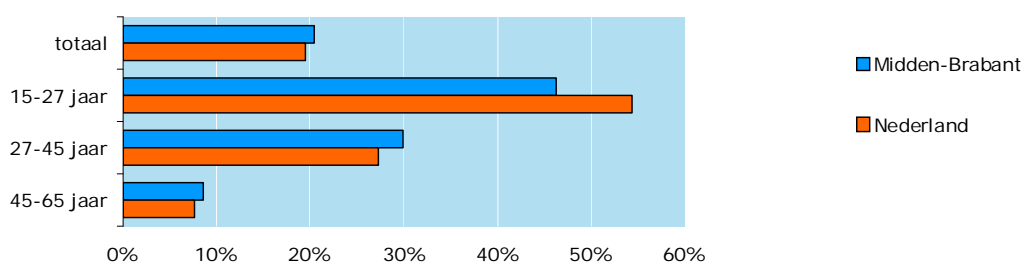
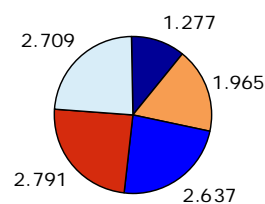
De groep 27 tot 45 jarigen is met 30 procent toegenomen in Midden-Brabant tot 4.200 (landelijk 27 procent). Het aantal ouderen (45+) in de NWW neemt maar beperkt toe, maar meer dan landelijk. In de regio met 9 procent en landelijk 8 procent.

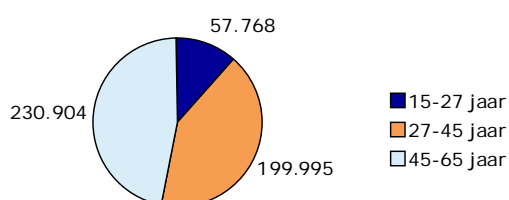
Verdeling Nederland, sep 2009

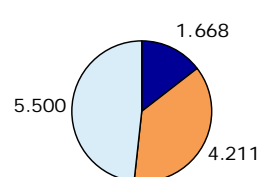
Verdeling Midden-Brabant, sep 2009

Verdeling Nederland, sep 2009

Verdeling Midden-Brabant, sep 2009

De jeugdwerkloosheid is sterk opgelopen. Een van de maatregelen uit het actieplan Jeugdwerkloosheid van het kabinet is de oproep aan MBO'ers om langer door te leren. Dat heeft voor de korte termijn een matigend effect op de werkloosheidscijfers. Dat effect is wel beperkt, omdat doorleren ook vóór die oproep al veel gebeurde. Doorstroomcijfers van het COLO voor het MBO laten zien dat 30% van de gediplomeerden in 2008 koos voor een vervolgstudie binnen het MBO, 15% ging verder in het HBO en de rest was meteen beschikbaar voor de arbeidsmarkt. In 2009 en 2010 zullen de cijfers voor (vervolg)studies hoger liggen.

In Midden-Brabant was de doorstroom naar de arbeidsmarkt iets lager dan landelijk, vooral bij de opleidingen in het blok Economie. Daar werd vaker gekozen voor een vervolgstudie op MBO-niveau. De directe beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt was het grootst bij de zorg-en welzijn-opleidingen. Doorstroom naar HBO-niveau komt het minst voor groen-opleidingen.

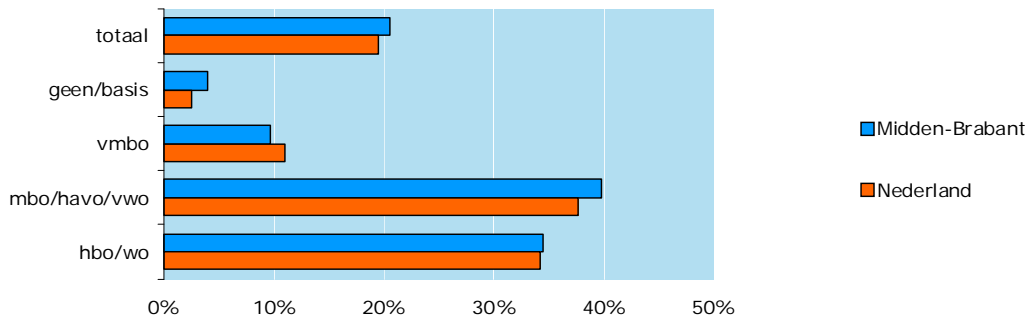
tabel 6.0	Doorstroomgegevens MBO (schooljaar 07/08)						
	Midden-Brabant en Nederland						
	gediplo- meerden 2007-2008	doorstroom binnen mbo aantal	%	doorstroom naar hbo aantal	%	beschikbaar voor arbeidsmarkt aantal	%
Totaal Midden-Brabant	3.726	1.055	28%	643	17%	2.024	54%
Zorg en Welzijn	1.025	205	20%	191	19%	629	61%
Economie	1.286	327	25%	274	21%	683	53%
Techniek	1.205	450	37%	159	13%	594	49%
Groen	210	73	35%	19	9%	118	56%
Totaal Nederland	147.069	43.743	30%	22.363	15%	80.613	55%
Zorg en Welzijn	45.876	11.177	24%	7.372	16%	27.208	59%
Economie	51.574	15.616	30%	9.687	19%	26.145	51%
Techniek	41.267	14.675	36%	4.578	11%	21.943	53%
Groen	8.352	2.275	27%	726	9%	5.317	64%

(Bron: Colo)

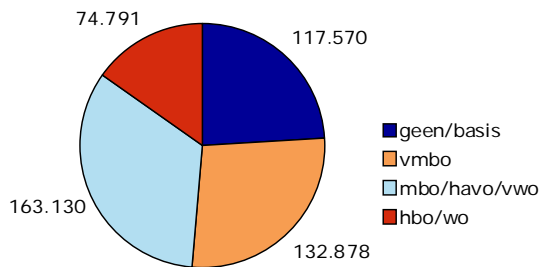
Opleidingsniveau

De NWW van personen zonder voltooide basisopleiding is met 2.600 personen in Midden-Brabant licht veranderd (4 procent regionaal tegenover 3 procent landelijk). De arbeidsmogelijkheden voor deze groep zijn beperkt. Op VMBO-niveau doen zich wel zichtbare veranderingen voor. Het aantal NWW-ers met dit diploma bedraagt 3.100 personen. Regionaal is dit vergelijkbaar met landelijk (10 procent tegenover 11 procent).

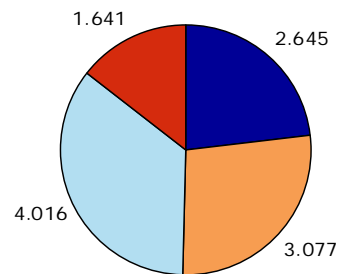
Grote veranderingen doen zich voor bij de NWW-ers van middelbaar tot en met academisch niveau. Het aantal middelbaar opgeleiden is met 40 procent toegenomen tot 4.000 personen (landelijk 38 procent). Het aantal hoger opgeleiden is met 35 procent toegenomen tot 1.600 personen (landelijk 34 procent).

Verdeling Nederland, sep 2009

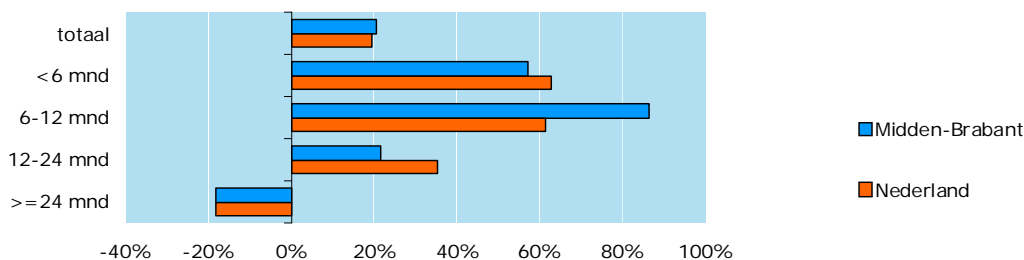

Verdeling Midden-Brabant, sep 2009

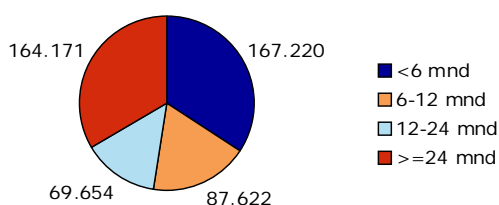

Werkloosheidsduur

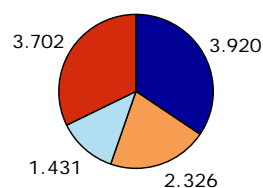
Het aantal kortdurend werklozen (< 6 maanden werkloos) in Midden-Brabant bedraagt 3.900 personen per eind september 2009. Hun aantal is toegenomen met 57 procent. De landelijke toename was met 63 procent wat hoger. Ook is het aantal in de duurklasse 6 tot 12 maanden flink toegenomen: 86 procent in Midden-Brabant en 61 procent in Nederland. De groep 12 tot 24 maanden werkloos is met respectievelijk 22 procent en 35 procent toegenomen. Opvallend is de daling van de langduriger werklozen. In Midden-Brabant en landelijk is dit 18 procent.

Verdeling Nederland, sep 2009

Verdeling Midden-Brabant, sep 2009

Beroepsgroep

De NWW naar beroepsgroep kent in Midden-Brabant twee belangrijke hoofdberoepsgroepen met een gezamenlijk aandeel van 57% van de NWW totaal. Het zijn de economisch administratieve beroepen (25%) en de technische en industrieberoepen (32%). Ook landelijk vormen deze beroepsgroepen één van de belangrijkste met aandelen van achtereenvolgens 23% en 29%. De sterkste groei van NWW naar beroepsgroepen voor regio Midden-Brabant is te vinden bij culturele beroepen, economisch-administratieve beroepen, informatica beroepen en transportberoepen.

Midden-Brabant	NWW naar beroepsgroep, jaarmutaties en aandeel per september 2009							
	Nederland				Midden-Brabant			
	2008	2009	% groei	Aandeel	2008	2009	% groei	Aandeel
	Sept.	Sept.	2008-2009	2009	Sept.	Sept.	2008-2009	2009
Nww Totaal	408.998	488.667	19%	100%	9.444	11.379	20%	100%
Agrarische beroepen	9.451	10.148	7%	2%	136	152	12%	1%
Culturele beroepen	9.844	10.618	8%	2%	137	180	31%	2%
Economisch-administratieve beroepen	83.955	110.715	32%	23%	2.143	2.807	31%	25%
Informatica beroepen	5.817	9.522	64%	2%	119	163	37%	1%
Medische en paramedische beroepen	7.094	7.934	12%	2%	119	137	15%	1%
Openbare orde- en veiligheidsberoepen	4.133	5.241	27%	1%	72	85	18%	1%
Pedagogische beroepen	10.126	11.358	12%	2%	208	236	13%	2%
Sociaal-culturele beroepen	10.800	13.030	21%	3%	219	263	20%	2%
Technische en industrieberoepen	112.812	140.738	25%	29%	3.094	3.667	19%	32%
Transportberoepen	28.312	38.678	37%	8%	810	1.175	45%	10%
Verzorgende en dienstverlenende beroepen	107.595	115.654	7%	24%	1.726	1.983	15%	17%

>= Mutatie NWW Totaal + 5%

Aandeel >=20%

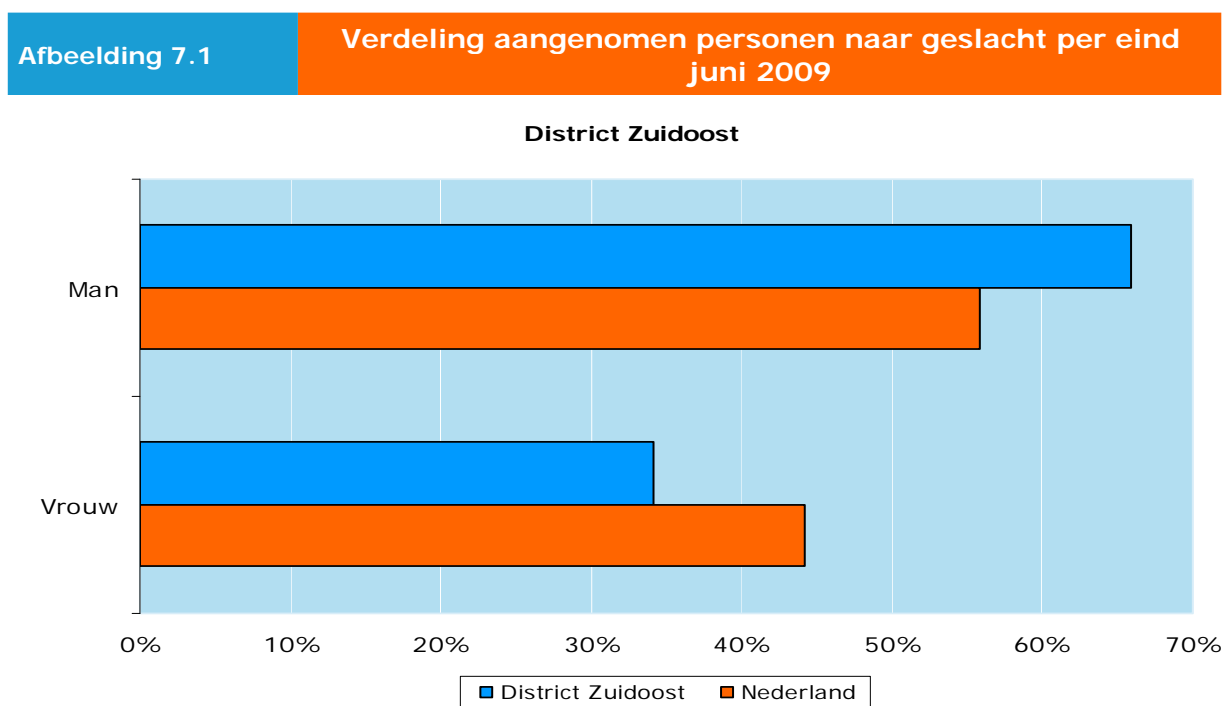
7. Discrepanties vraag en aanbod

7.1 Regionale discrepanties naar kenmerk

Recent is er een vacatureonderzoek⁵ uitgevoerd door UWV WERKbedrijf. Hierin worden verschillende zaken uitgelicht die in verband staan met vacaturevervulling. Het vacatureonderzoek is landelijk uitgevoerd en geeft daarnaast informatie per district weer. Onder district Zuidoost vallen de volgende arbeidsmarktregio's: Noord- en Midden-Limburg, Midden-Brabant, Midden-Brabant, Midden-Brabant, en Zuidoost-Brabant.

Er doen zich discrepanties voor op de arbeidsmarkt als het aanbod niet overeenkomt met de voorkeuren van werkgevers op het gebied van persoonskenmerken. Drie belangrijke kenmerken zijn geslacht, leeftijd en opleidingsniveau.

In afbeelding 7.1 is de verdeling van aangenomen personen naar geslacht te zien. In district Zuid-Oost worden er meer mannen en minder vrouwen aangenomen dan landelijk.

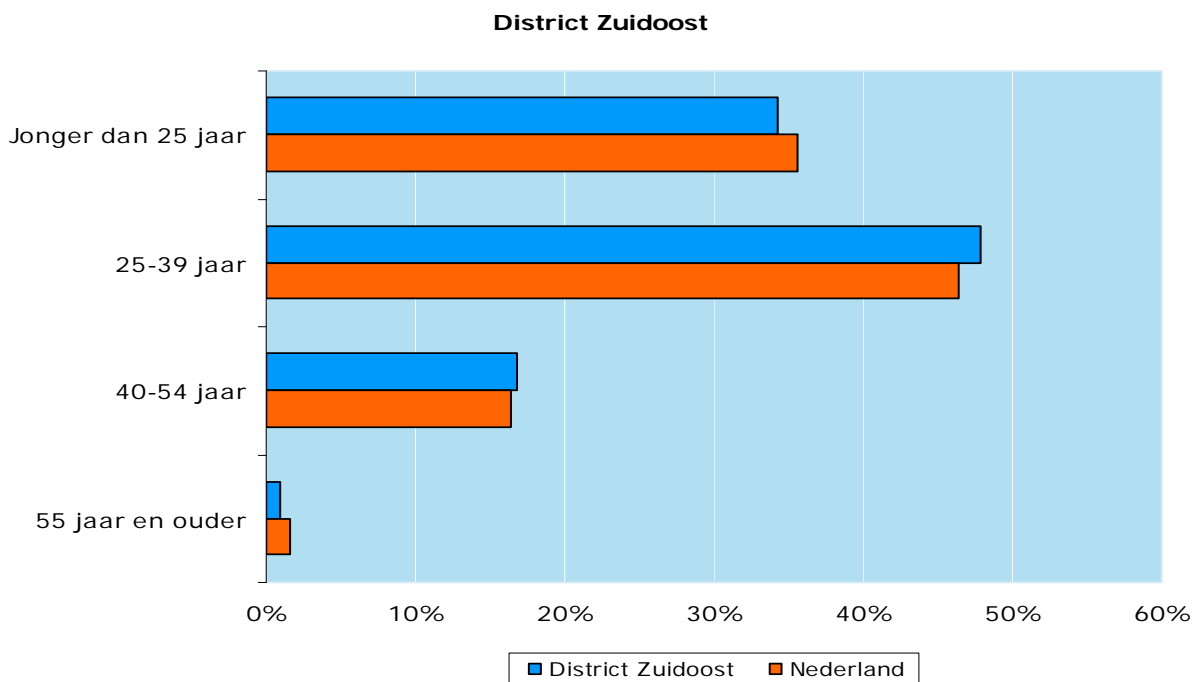

In afbeelding 7.2 is te zien dat 82% van de aangenomen personen in de leeftijdscategorie tot 40 jaar valt en 74% van de aangenomen personen middelbaar of hoger opgeleid is (afbeelding 7.3).

⁵ Vacatures in Nederland 2009, De vacaturemarkt en personeelswerving in beeld (2009).

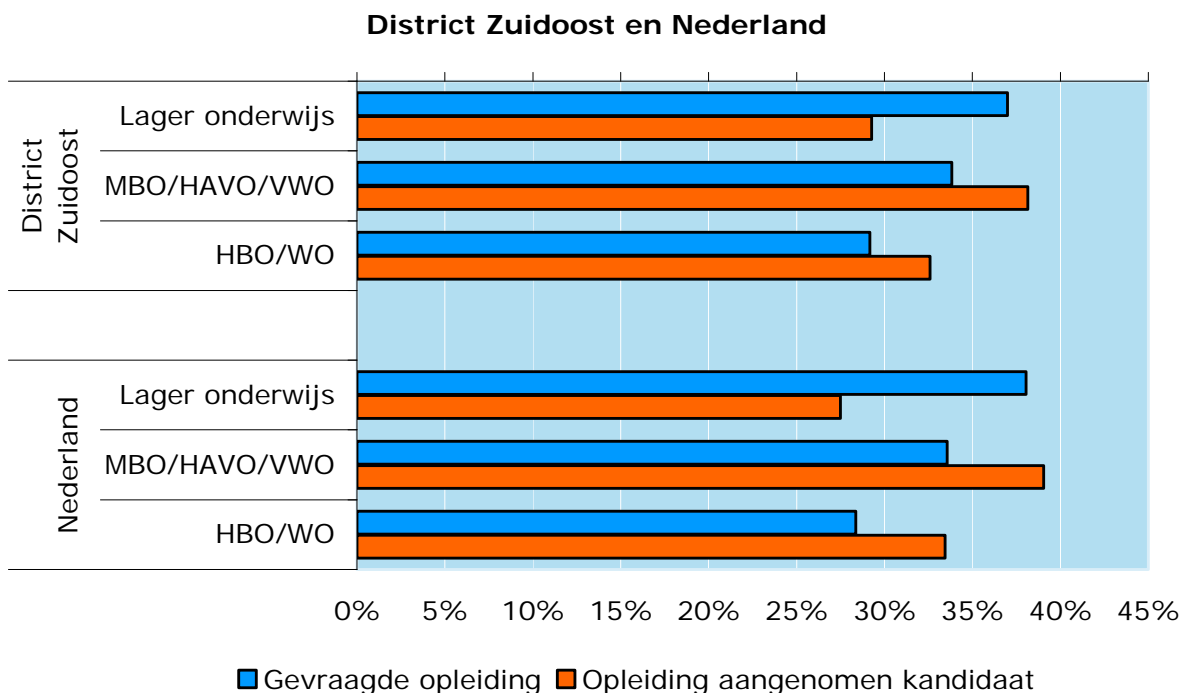
Afbeelding 7.2

Verdeling aangenomen personen naar leeftijdsklasse per eind juni 2009

afbeelding 7.3

Verdeling aangenomen personen naar opleidingsniveau, 2009

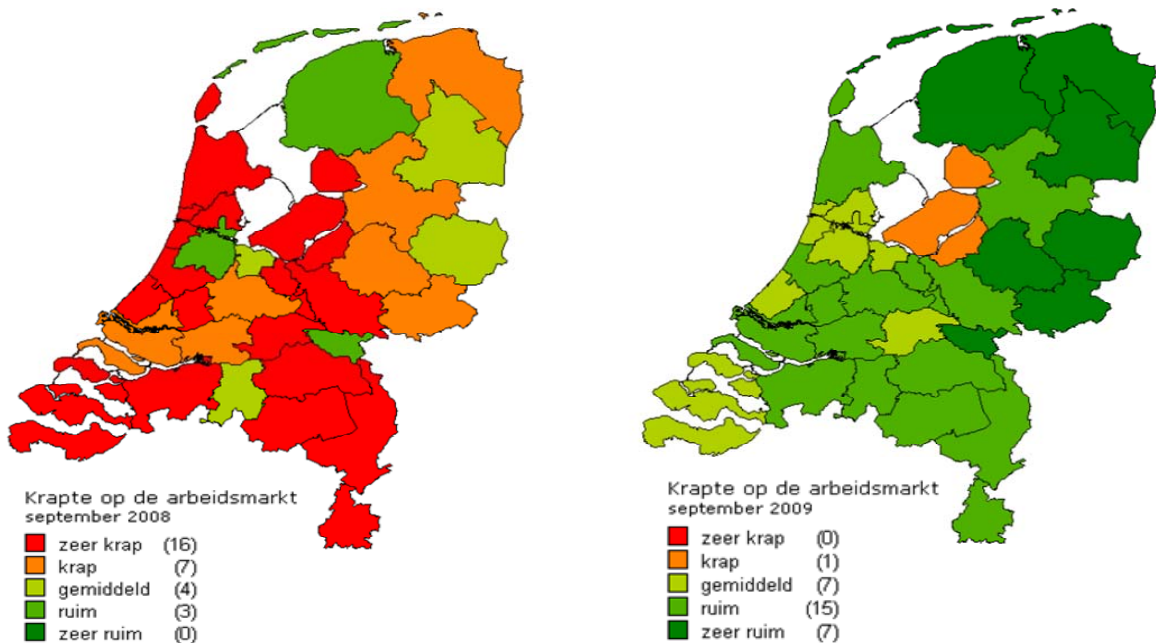

7.2 Krapte-indicator t/m MBO-niveau

UWV WERKbedrijf laat de discrepanties zien op de arbeidsmarkt tot en met middelbaar beroepsniveau door middel van de krapte-indicator. Zowel in Nederland als in de regio Midden-Brabant kan de arbeidsmarkt momenteel als 'ruim' worden getypeerd. De krapte-indicator geeft een indicatie van het aantal vacatures per beroepsgroep ten opzichte van het aantal niet werkende werkzoekenden (< 6 maanden) oftewel het quotiënt van openstaande vraag en het aantal kortdurend niet-werkende werkzoekenden.

afbeelding 7.4.0

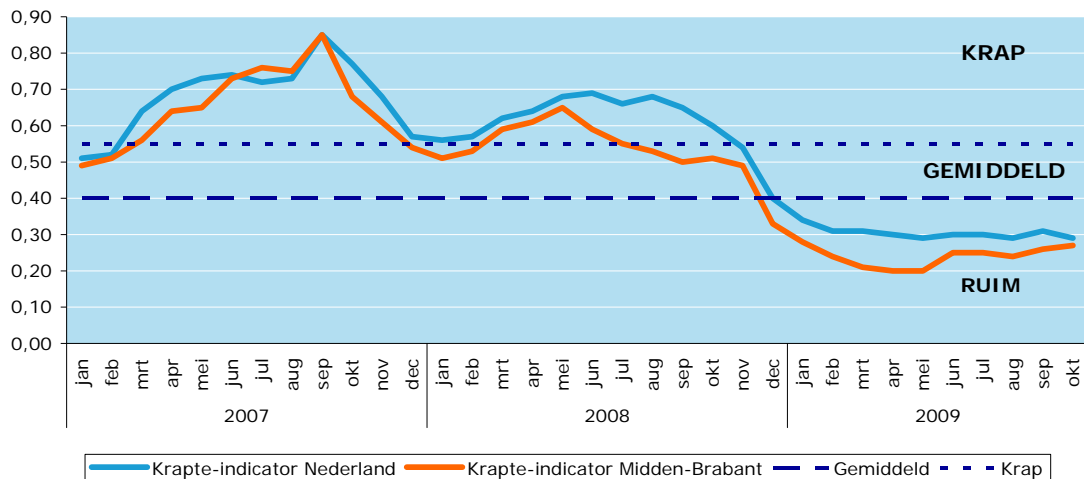
Krapte op de arbeidsmarkt (t/m MBO) september 2008 / september 2009

afbeelding 7.4

Ontwikkeling krapte-indicator (t/m MBO niveau)

Midden-Brabant

Een '(zeer) krappe' arbeidsmarkt biedt kansen voor NWW-ers met de juiste kwalificaties voor de openstaande vacatures bij werkgevers.

tabel 7.1	Krappe beroepsgroepen september 2009			
	aantal openstaande vacatures	NWW kortdurend	krapte indicator	typering
Midden-Brabant				
Openbare orde- en veiligheidsberoepen	31	32	0,97	zeer krap

Tabel 7.1 geeft per eind september 2009 een overzicht van de beroepsgroepen met een krapptypering van '(zeer) krap'. Het is van belang om naast de krapptypering ook aandacht te schenken aan het aantal onderliggende vacatures en NWW'ers. Uit bovenstaand overzicht blijkt dat er vooral krapte optreedt in de Openbare orde- en veiligheidsberoepen.

tabel 7.2	Ruime beroepsgroepen september 2009			
	aantal openstaande vacatures	NWW kortdurend	krapte indicator	typering
Midden-Brabant				
Agrarische beroepen	6	42	0,14	zeer ruim
Economisch-administratieve beroepen	141	856	0,16	zeer ruim

Een '(zeer) ruime' arbeidsmarkt duidt er dat het aanbod (veel) groter is dan de vraag. Uit tabel 7.2 blijkt dat in Midden-Brabant vooral een groot aanbod is van Economisch administratieve beroepen. Afhankelijk van de verschillende functies binnen de beroepsgroep en de kwaliteiten van een NWW'er, bestaat er misschien een mogelijkheid om NWW'ers uit 'ruime' beroepsgroepen te bemiddelen richting 'krappe' beroepsgroepen. Op termijn worden weer knelpunten verwacht.

8. Aanbevelingen

Het afgelopen jaar heeft de economie te lijden gehad onder de recessie. Vanuit de vraagzijde is dat goed te merken aan de daling van het aantal nieuwe vacatures. Dat geldt zowel voor de totale vacaturemarkt als voor de bij het UWV gemelde vacatures. Voor komend jaar wordt een krimp van het aantal banen verwacht. Dat geldt echter niet voor alle sectoren. Een van de groeisectoren is Gezondheidszorg en Welzijn.

Vanuit de aanbodzijde is te merken dat bepaalde beroepsgroepen meer last hebben van de economische crisis dan andere. Zo is de het aantal niet-werkende werkzoekenden met een economisch-administratief beroep en een transportberoep meer dan gemiddeld gestegen. De werkloosheid onder jongeren is fors toegenomen. Desalniettemin is het lange termijn perspectief voor 45-plussers slechter dan voor jongeren. Jongeren vinden over het algemeen sneller een baan dan 45-plussers.

De volgende aanbevelingen kunnen worden gedaan:

- Kijk of niet-werkende werkzoekenden waar het momenteel moeilijk is om een baan te vinden toegeleid kunnen worden naar een baan met perspectief. De in het oog springende sector is dan Gezondheidszorg en welzijn, de banenmotor van 2010.
- Probeer werkgevers bewust te laten worden dat er aanbod is dat met behulp van scholing in kan stromen. Dat is wellicht niet direct op het gewenste niveau. Het verdient aanbeveling om te kijken of met werkgevers afspraken gemaakt kunnen worden of eigen personeel geschoold kan worden naar een hoger niveau zodat banen beschikbaar komen op een lager beroepsniveau.
- De werkloosheid onder jongeren is sterk gestegen. De aandacht voor jongerenwerkloosheid is dan ook terecht. Andere doelgroepen als 45-plussers dienen niet uit het oog verloren te worden. Als 45-plussers werkloos worden, is het voor hen lastiger om weer aan het werk te komen.